

פוטנציאל הטרור וממדי התמיכה בעימות מזוין עם ישראל מחייבים גישה חדשה ביו"ש

written by מאיר בן שבת | 11.09.2025

הפיגוע הרצחני השבוע בצומת רמות בירושלים הפנה את המבט למציאות הביטחונית בגזרת יהודה ושומרון. לפי נתוני שב"כ, מתחילת השנה סוכלו למעלה מאלף פיגועים משמעותיים שתכננו גורמי טרור באזור זה. כ-2,800 פלסטינים מיהודה ושומרון נעצרו בחשד לעבירות טרור. בחישוב פשוט, בכל יממה נמנעים בממוצע ארבעה פיגועים ונעצרים 12 חשודים.

נתונים אלה משקפים עלייה בפוטנציאל הטרור, וממשיכים את מגמת ההחמרה הכללית בתחום זה מאז סוף שנת 2022. מה שמפריד בין הפוטנציאל לבין מימושו, מעבר לחסדי השם, הוא הפעילות הנמרצת של שב"כ וצה"ל, בהובלת אלוף פיקוד המרכז אבי בלוט, שזוכה להערכה רבה. ועדיין, כאשר פוטנציאל הטרור מגיע לממדים כאלה, מתחייב לשאול: האם בשיטות ובאמצעים הנוכחיים ניתן יהיה להכילו?

מחר ימלאו 32 שנה לטקס החתימה החגיגי על "הצהרת אוסלו", שהובילה להקמת הרשות הפלסטינית. לא רק בתוך ישראל קשה למצוא מי שמציין את המועד הזה, ודי בכך כדי להעיד על האופן שבו תהליך זה נתפס כיום.

בתקשורת הישראלית דווח באחרונה כי בדיונים שניהל הדרג המדיני הזהירו גורמים ביטחוניים מפני התלקחות בזירת יהודה ושומרון, וזאת על רקע "סימני התפוררות של הרשות הפלסטינית". גורמי הביטחון, כך דווח, התריעו כי "המצב הכלכלי ברשות קשה, אחוזי האבטלה הולכים וגדלים, אנשי מנגנוני הביטחון לא מקבלים כלל משכורות, או שהם מקבלים משכורות נמוכות". אותם גורמים ביטחוניים הזהירו כי מצב זה עלול להביא "לכאוס ולהתלקחות", וטענו כי אם ישראל מעוניינת בקיומה של הרשות הפלסטינית ¹ עליה לנקוט צעדים שימנעו את קריסתה הכלכלית.

אכן, הרשות הפלסטינית כיום היא שכיב מרע. אפילו יוזמת מקרון להכיר בה כמדינה פלסטינית לא מפיחה בה רוח חיים. היא מסואבת, נגועה בשחיתות ותומכת בטרור. "פעולה נועזת, חסרת תקדים, נקודת מפנה חשובה בהיסטוריה של המאבק הפלסטיני", הגדיר ראש הממשלה הפלסטינית מוחמד א־שתייה את טבח חמאס ב-7 באוקטובר.

הוא לא חריג בנוף הפלסטיני ביהודה ושומרון. סקר שערך המרכז הפלסטיני לחקר סקרים ומדיניות (PCPSR) בראשות ד"ר ח'ליל שקאקי במאי השנה העלה כי כמחצית מהציבור הפלסטיני סבור שהחלטת חמאס לפתוח במתקפה על ישראל הייתה נכונה. שיעור התמיכה במהלך זה מקרב הפלסטינים ביהודה ושומרון גדול יותר מהתמיכה בו בעזה.

לפי אותו סקר, כ-48 אחוזים מהפלסטינים תושבי יהודה ושומרון סבורים שהדרך הנכונה ביותר "לסיום הכיבוש ולהקמת מדינה פלסטינית" היא עימות מזוין עם ישראל. העוינות לישראל ברחוב הפלסטיני מגיעה לשיאים חדשים. הצלחה של פיגוע טרור מובילה לחגיגה, המחבלים זוכים לתהילה, ומשפחות המחבלים מתוגמלות כלכלית על כל ישראלי שנפגע. כשזה מצב הדברים, יהיה

זה תמים לחשוב שמחוות כלכליות ומדיניות מצד ישראל ירפאו את חולאי הרשות הפלסטינית או ישפיעו על המוטיבציה הבסיסית לביצוע מעשי טרור.

מעבר לכך, הפלסטינים מבינים כי ישראל מעדיפה להימנע מלהגיב בחומרה על ההפרות השיטתיות של הרשות בשל חששה מהשלכותיה של תגובה כזו על שרידותה של הרש"פ ועל שיתוף הפעולה הביטחוני עימה, מה שמעודד או לפחות לא מתמרץ אותם לשנות את המצב. הסרת הרסנים בפעילות הסיכולית שצה"ל ושב"כ ניהלו בשנתיים האחרונות נגד מוקדי הטרור ביו"ש היא המפתח לשמירת הביטחון והיציבות. יש להמשיך בה ביתר שאת, ולגבש בהקדם סל של אמצעים נוספים שיוכנסו לארגז הכלים, כמו גירוש מחבלים ובני משפחותיהם.

גם המלחמה ברצועת עזה תשפיע על המצב ביהודה ושומרון. אם בסיומה חמאס יישאר על רגליו ולזכותו עוד ייזקפו גם שחרורים סיטונאיים של מחבלים, תהיה זו רוח גבית חזקה לטרור ביהודה ושומרון. מנגד, נחישות ישראלית עד להשמדתו של חמאס, יחד עם החורבן וההרס ברצועת עזה, עשויים להרתיע ולרסן את הדחפים השליליים, גם אם לזמן קצוב.

אחרי כל זאת, נדרשת הכרעה גם בשאלה היסודית: לאן פנינו עם הרשות הפלסטינית? האם היא נכס שצריך לשמר ואפילו לחזק, או נטל שנכון לעודד את התפרקותו? לא חייבים להכריע בכך ממש עתה, כשאנו בעיצומם של מלחמה רב-זירתית ומאבק מדיני חריף. אין הכרח שההכרעה תלווה בהצהרות רועשות. מה שחשוב הוא שנשיב לעצמנו לגבי הישות הזו: הלנו היא, אם לצרינו? מעשינו בפועל יידרשו להיות תואמים את כוונותינו.

התקיפה והזינוק

בתוך מפגן הצביעות העולמי שליווה את הגינויים על התקיפה הישראלית בדוחה, בלטה הודעת הגינוי של בריטניה ומדינות אירופיות, שהאשימו את ישראל ב"הפרת ריבונותה של קטאר" ² בלי שכלל שמו לב שתפקידה ועיסוקה של הנהגת חמאס שישבה בדוחה הוא להפר את ריבונותה של ישראל ולפגוע בה.

לנוכח התפקיד המרכזי של מפקדה זו בגיבוש מדיניות הארגון ובתיאום האסטרטגי של פעילותו, וכן לאור מעורבותה העמוקה במאמצים לגרור אותנו למלחמה אזורית רב-זירתית, ישראל לא הייתה יכולה להרשות לעצמה להשאיר אותה על רגליה. ההימנעות מפגיעה בה עד כה העמידה בספק בעיני פעילי חמאס את רצינות איומיה של ישראל על מלחמת חורמה בארגון הטרור, ויצרה אצלם את הרושם כי שהות בקטאר מבטיחה חסינות מפנינו.

כמו באיראן, בתימן ובלבנון, כך גם בתקיפה זו ישראל חוצה את מה שנתפס בעיני הגורמים באזור כ"קווים אדומים" במדיניותה, ומשרטטת כללי משחק חדשים מול אויביה. פעילי חמאס לא יחוו בטוחים בשום מקום, וכשלעצמו מצב זה יכביד על פעילות הארגון, יגרום לבעיות תיאום ולקשיים לוגיסטיים גם מול מארחים פוטנציאליים.

הודעת קטאר על השהיית מעורבותה בתיווך בענייני עזה היא צעד צפוי. כך גם הודעות הגינוי מצד ראשי מדינות ערב ³ שחלקם, ניתן להעריך, מברכים בסתר ליבם על המהלך. הזעם הקטארי ימצא את ביטויו גם בהסתה באלג'זירה ובגיוס הקהילה הבינלאומית נגד ישראל, ולא ימהר לדעוך.

בשטח יש לצפות לעליית מדרגה בניסיונות של פעילי חמאס לנקום על הצעד המשפיל. הנעלם הגדול הוא ההשפעה על סוגיית החטופים. לכאורה נראה כי לחמאס יש אינטרס בסיסי לשמור על חייהם, בהיותם קלף המיקוח היחיד שנותר לארגון, ובהתאם לכך גם לחזור למשא ומתן כדי להפיק ממנו את התועלות שהם מקווים להן. ניתן לצפות שזה לא יקרה באופן מיידי, אלא אם מהלכיה הצבאיים של ישראל ידחקו בחמאס.

לעניין אחד אין צורך לדאוג: כשחמאס ירצה לחזור למשא ומתן, לא יחסרו מתווכים.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 12.09.2025.